

Dosarul nr. Ira-1032/2022
(1-19064619-01-Ira-14072022)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte
judecători

Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Boico

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, declarate de avocatul Sergiu Cotruța și avocatul Musteață Eugeniu în numele inculpatului

Luca Daniel XXXXXX, născut la XXXXXX,
domiciliat în XXXXXXXXXXXXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 21.06.2019 - 15.10.2020;
instanța de apel: 18.11.2020 - 22.06.2021;
16.02.2022 – 13.04.2022;
instanța de recurs: 06.09.2021 - 14.12.2021;
14.07.2022- 27.10.2022.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Ungheni din 15 octombrie 2020, Luca Daniel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Luca Daniel a fost suspendată pe un termen de 5 (cinci) ani.

A fost respinsă cererea procurorului cu privire la încasarea din contul lui Luca Daniel a cheltuielilor de judecată în mărime de 265 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Luca Daniel, împreună cu o altă persoană, la data de 25.01.2013, în jurul orelor 23:00, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, au intrat în locuința lui Xxxxxx, situată

în satul Xxxxxx, unde se afla concubina acestuia, Xxxxxx. Luca Daniel împreună cu o altă persoană a aplicat lovituri lui Xxxxxx în scopul constrângerii fizice pentru a întreține un raport sexual cu aceasta. În timp ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual.

Astfel, acțiunile lui Luca Daniel au fost calificate de către instanța de fond ca, *violul, tentativa la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei de două persoane*, și încadrate în baza art. art.27, 171 alin. (2) lit. c) Cod penal.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanță și pronunțarea unei noi decizii, prin care Luca Daniel să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin.(2) lit. c) Cod penal la 6 (șase) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

3.1. În motivarea cererii de apel s-a invocat că:

- în cadrul urmăririi penale acțiunile inculpatului, Luca Daniel, au fost calificate în baza art. 171 alin.(2) lit. c) Cod penal, după semnele calificative - violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică acțiune săvârșită de două persoane. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a recalificat acțiunile inculpatului și a reținut în sarcina acestuia faptul tentativei de viol, acțiune comisă de două persoane, motivând în esență decizia prin declarațiile inculpatului, a părții vătămate și prin neadmiterea ca probă a procesului-verbal de confruntare dintre inculpat și partea vătămată. Astfel, instanța eronat a apreciat declarațiile părții vătămate, or aceasta în ședința de judecată a indicat cert că inculpatul este persoana care la 25.01.2013 împreună cu altă persoană a violat-o;

- declarațiile părții vătămate date în ședința de judecată sunt confirmate și coroborează cu raportul de expertiză judiciară nr.08 din 05.03.2013, prin care s-a stabilit că la cet. Xxxxxx, se determină echimoze în jurul ambilor ochi, care se califică ca vătămări corporale neînsemnate ce nu aduc prejudiciu sănătății și cu procesul - verbal de confruntare din 25 noiembrie 2016, între Xxxxxx și învinuitul Luca Daniel, ilegalitatea căruia de fapt pe tot parcursul urmăririi penale n-a fost contestată făcându-se referire la neparticiparea avocatului la acțiunea de urmărire penală dată doar în pledoaria apărătorului;

- instanța n-a dat o apreciere corectă declarațiilor martorului Xxxxxx, care inițial la etapa urmăririi penale a avut calitatea de bănuit și apoi scos de sub urmărire penală care evident a depus mărturii false în favoarea apărării, or în declarațiile date la urmărirea penală și date citirii în ședința de judecată, acesta

indică că la viol au participat 2 persoane și anume inculpatul și Șchiopu Victor, iar în instanță declară că, deși trăiește în vecinătate cu Xxxxxx (proprietarul casei unde a fost comisă infracțiunea) nu o cunoaște pe concubina acestuia Xxxxxx;

- instanța n-a dat o apreciere nici declarațiilor inculpatului, care în ședință a declarat că starea de ebrietate în care se afla la data comiterii faptei a influențat comportamentul acestuia și care de fapt recunoaște faptul aplicării violenței prin aplicare a două lovituri cu palma părții vătămate, totodată indicând că nu poate explica scopul aplicării violenței din motivul că a trecut mult timp;

- instanța de fond, în privința inculpatului Luca Daniel, urma să-i aplice pedeapsa cu închisoare în limitele sancțiunii prevăzute la art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, și în asemenea circumstanțe fiind corect individualizată, proporțională pericolului social al infracțiunii săvârșite și personalității infractorului. Or, atitudinea și comportamentul inculpatului în cadrul procesului penal manifestată prin refuzul de a se prezenta în fața organului de urmărire penală care a fost precedat de anunțarea în căutare a acestuia de către organele competente, nerecunoașterea vinovăției dă un temei rezonabil de a presupune că acesta n-a sesizat faptul că a comis o infracțiune și urmează a fi pedepsit proporțional cu fapta comisă. Astfel, pedeapsa cu închisoare cu suspendarea executării aplicată inculpatului nu-și va atinge scopul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021 a fost admis apelul procurorului în Procuratura r-ului Nisporeni, Diaconu Teodor, casată integral sentința, inclusiv din oficiu, și pronunțată o nouă hotărâre conform modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Luca Daniel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit.c) Cod penal și a fost condamnat în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin.(3¹) și art.79 Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Luca Daniel a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 5 (cinci) ani.

S-a încasat de la Luca Daniel în beneficiul statului suma de 265 (două sute șaiszeci și șase) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a considerat că instanța de fond la adoptarea sentinței contestate incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și astfel, eronat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Luca Daniel urmează a fi reîncadrate din art. 171 alin.(2) lit. c) Cod penal în art.art.27, 171 alin.(2) lit. c) Cod penal, după semnele constitutive - *tentativa la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei de două persoane*, or acțiunile inculpatului Luca Daniel urmau a fi calificate în conformitate cu

prevederile art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal - conform semnelor: *viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane.*

Prin urmare, instanța de apel a relevat în speță necesitatea de a casa sentința instanței de fond integral, inclusiv din oficiu, cu admiterea cererii de apel declarată de către procuror, și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte din următoarele considerente.

Instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, le-a dat o apreciere proprie, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor confirmă vinovăția inculpatului Luca Daniel, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal - conform semnelor: *viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane.*

Instanța de apel a reținut următoarele circumstanțe de fapt (fapta comisă): Luca Daniel, împreună cu o altă persoană, la data de 25.01.2013, în jurul orelor 23:00, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, au intrat în locuința lui Xxxxxx, situată în satul Xxxxxx raionul Xxxxxx, unde se afla concubina acestuia, Xxxxxx. Luca Daniel împreună cu o altă persoană a aplicat lovituri lui Xxxxxx în scopul constrângerii fizice pentru a întreține un raport sexual cu aceasta. În timp ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual.

Deși cauza a fost examinată în lipsa inculpatului Luca Daniel, ultimul fiind anunțat în căutare potrivit prevederilor art.321 Cod de procedură penală (dosar de căutare 2021240044), instanța de apel a reținut că în instanța de fond ultimul a declarat că la 25.01.2013, era împreună cu Șchiopu Victor. Pe la prânz au consumat băuturi alcoolice acasă la Șchiopu Victor, fiind doar ei doi. Au plecat spre seara împreună cu Șchiopu Victor la Xxxxxx. Acolo era Xxxxxx și concubina lui Xxxxxx. Atunci pentru prima dată a cunoscut-o pe Xxxxxx. El cu Șchiopu Victor s-au luat la sfadă cu Xxxxxx din motivul că acesta i-a numit urât. Xxxxxx împreună cu Xxxxxx au plecat acasă. Peste ceva timp Șchiopu Victor a propus să se ducă la Xxxxxx acasă, pentru ca să se lămurească cu el. S-au dus acolo, însă Xxxxxx nu era acasă. Era deja întuneric afară. Nu știe din care motiv Șchiopu Victor a început să o lovească pe Xxxxxx pe când încă erau în curte. Și el a lovit-o de două ori cu palma pe Xxxxxx, deja când erau în casă, din motivul că era în stare de ebrietate. A susținut că mai apoi el a plecat, iar Șchiopu Victor a rămas acolo. Nu își aduce aminte ca cineva să fi dezbrăcat-o pe Xxxxxx și nu știe în ce era îmbrăcată. Nu a întreținut raport sexual cu Xxxxxx. A mai menționat că atâta timp

cât era prezent acolo nu a văzut ca Șchiopu Victor să întrețină raport sexual cu Xxxxxx. A susținut că nu a participat la dezbrăcare. Când s-a auzit poarta și o gălăgie el s-a speriat și a plecat de acolo. Nu își aduce aminte de tot ce s-a întâmplat acolo pentru că a trecut mult timp. Starea de ebrietate a influențat la comportamentul său în acea zi (f.d.182, Vol.II).

În situația constatată, instanța a reținut că vina inculpatului Luca Daniel de comiterea raportului sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane, se dovedește integral prin cumulul de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi:

- declarațiile părții vătămate Xxxxxx (f.d.179-180, vol. II);

- declarațiile martorului Xxxxxx (f.d.181, vol. II);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 26.01.2013, este descris locul unde s-au comis acțiunile descrise în învinuire și anume gospodăria lui Xxxxxx din satul Xxxxxx (f.d. 8 Vol. I);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 08, din 28.01.2013, este menționat în concluzii că la Xxxxxx echimozele în jurul ambilor ochi au putut surveni în urma loviturilor cu un obiect dur contondent, posibil la timpul și împrejurările indicate și se califică ca vătămări corporale neînsemnate care nu aduc prejudiciu sănătății. La examinarea biologică în frotiurile cu conținut vaginal de la Xxxxxx spermatozoizi nu au fost depistați (f.d. 53 Vol. I).

Suplimentar, în ședința de judecată a instanței de apel, procurorul a invocat verificarea următoarelor probe: *declarațiile inculpatului depuse în calitate de învinuit și declarațiile suplimentare în calitate de învinuit (f.d.68, 177, Vol.I); declarațiile părții vătămate Xxxxxx în cadrul urmăririi penale (f.d.12-13, Vol.I); procesul-verbal de consemnare a plângerii depuse de către Xxxxxx (f.d.2, Vol.I); plângerea depusă la 26.01.2013; înștiințarea 902 (f.d.3, Vol.I); procesul-verbal de audiere a lui Cornescu Ion în calitate de învinuit (f.d.107-107, Vol.I); procesul-verbal de confruntare între Cornescu Ion și Xxxxxx (f.d.192, Vol.I); procesul-verbal de confruntare între Luca Daniel și Xxxxxx (f.d.28, Vol.I); ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Cornescu Ion (f.d.11-12, Vol.II).*

În contextul dat, instanța de apel a notat că în speță nu s-a dovedit prin probe și nu și-a găsit confirmare calificarea bazei faptice de către instanța de fond.

Astfel, analizând probele administrate, instanța de apel a stabilit dubii în probarea vinovăției inculpatului Luca Daniel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, deoarece nu sânt prezentate probe concludente, utile și veridice, care indică direct existența faptei incriminate, adică săvârșirea de către Luca Daniel a tentativei la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei de două persoane.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că inculpatul se face vinovat de comiterea faptei infracționale - *raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane reținând indicii calificativi ai faptei consumate*.

Instanța de apel a constatat netemeinicia concluziei instanței de fond, care contrar prevederile art.101 Cod de procedură penală, a analizat cumulul de probe și eronat a adoptat o sentință de condamnare a inculpatului, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 171 alin.(2) lit. c) Cod penal, ori raportând temeiul de fapt la cel juridic a faptei infracționale imputate inculpatului Luca Daniel, instanța de apel a atestat atât prezența semnelor obiective - obiectul juridic special cât și cel material, precum și a faptei prejudiciabile și anume - la 25.01.2013, în jurul orelor 23:00, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, au intrat în locuința lui Xxxxxx, situată în satul Xxxxxx raionul Xxxxxx, unde se afla concubina acestuia Xxxxxx. Luca Daniel împreună cu o altă persoană a aplicat lovituri lui Xxxxxx în scopul constrângerii fizice pentru a întreține un raport sexual cu aceasta. În timp ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual", cât și a semnelor subiective realizarea prin vinovăție sub intenție directă, subiectul infracțiunii întrunind calitatea de vârstă și responsabilitate.

În continuare, instanța de apel a reținut că violul săvârșit de 2 sau mai multe persoane în redacția art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, atestă următoarele situații: 1) săvârșirea violului în coautorat; 2) săvârșirea violului de către o persoană care posedă semnele subiectului infracțiunii, în comun cu o persoană care nu posedă aceste semne; 3) săvârșirea violului de către o persoană care posedă semnele subiectului infracțiunii, prin intermediul unei persoane care nu posedă aceste semne. Ca viol săvârșit de două sau mai multe persoane sunt calificate nu doar acțiunile persoanelor care au săvârșit raportul sexual, dar și acțiunile persoanelor care, prin aplicarea constrângerii fizice sau psihice față de victimă, au făcut posibilă săvârșirea acestuia. În acest context, este posibil ca una din persoanele, care săvârșește infracțiunea prevăzută la art.171 Cod penal, să aplice constrângerea fizică sau psihică nu în paralel cu raportul sexual, realizat de o altă persoană, dar înainte de o asemenea acțiune. Prin urmare sub aspect de calificare infracțională, fapta trebuie calificată conform lit. c) alin.(2) art.171 Cod penal, fapta persoanei care aplică constrângerea fizică sau psihică nemijlocit înainte ca cealaltă persoană să realizeze raportul sexual.

În condițiile de drept descrise, instanța de apel a reiterat că, la caz realizarea faptei infracționale a fost consumată prin aplicarea loviturilor lui Xxxxxx în scopul constrângerii fizice pentru a întreține un raport sexual cu aceasta, totodată în timp

ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual - ori violul săvârșit de două sau mai multe persoane prezumă calificarea nu doar a acțiunilor persoanelor care au săvârșit raportul sexual, dar și acțiunile persoanelor care, prin aplicarea constrângerii fizice sau psihice față de victimă, au făcut posibilă săvârșirea acestuia. Totodată prin acțiunile precedente ale unuia dintre făptuitori se contribuie la realizarea ulterioară de către un alt făptuitor a activității infracționale. Datorită acestui fapt, o parte a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art.171 Cod penal - constrângerea fizică sau psihică - se realizează prin eforturile comune ale celor două sau mai multe persoane care săvârșesc infracțiunea.

Suplimentar instanța de apel a reținut că, este posibil ca un făptuitor să săvârșească doar violul, iar un alt făptuitor să săvârșească doar acțiunile violente cu caracter sexual. Cu toate acestea, nu se exclude ca ambii făptuitori să fie trași la răspundere atât conform lit.c) alin.(2) art.171 Cod penal, cât și conform lit.c) alin.(2) art.172 Cod penal. Astfel cooperând, cei doi făptuitori evoluează drept coautori ai ambelor infracțiuni. Pentru că, pentru a fi coautor, e suficient să execuți o parte a laturii obiective a infracțiunii, în concluzie, este fundamentată calificarea celor săvârșite de fiecare dintre cei doi făptuitori atât conform lit.c) alin.(2) art.171 Cod penal, cât și conform lit.c) alin.(2) art.172 Cod penal.

Mai mult ca atât faptul săvârșirii faptei infracționale coroborează cu declarațiile părții vătămate Xxxxxx, care a declarat instanței că Luca Daniel a lovit-o cu pumnii în cap, Victor a întreținut un raport sexual cu ea contrar voinței sale, iar Luca Daniel nu a reușit să întrețină cu ea raport sexual, procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 26.01.2013, este descris locul unde s-au comis acțiunile descrise în învinuire și anume gospodăria lui Xxxxxx din satul Xxxxxx, raionul Xxxxxx precum și raportul de expertiză medico-legală nr. 08, din 28.01.2013.

În contextul dat, instanța de apel a reținut în învinuirea inculpatului a circumstanței agravante - „de două sau mai multe persoane” și în acest sens, a calificat fapta constatată în baza art.171 alin.(2) lit.c) Cod penal, după semnele calificative: *raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane reținând indicii calificativi ai faptei consumate.*

Instanța de apel a menționat că, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

Instanța de apel a reținut că potrivit art.70 alin.(3¹) la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

Instanța de apel a menționat că, la stabilirea pedepsei, urmează de luat în considerație faptul că infracțiunea comisă de inculpat la 25.01.2013 a fost comisă la o vârstă de 20 ani, infracțiunea face parte din categoria celor grave, de personalitatea inculpatului, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, este căsătorit, are trei copii minori la întreținere, fiind reținut suplimentar și calitățile fizice și psihice ale celui vinovat manifestate prin fapta comisă, în perioada premergătoare săvârșirii faptei prejudiciabile și după săvârșirea acesteia precum: aspectele social-psihologice, nivelul de instruire școlară, studiile, activitatea social utilă/muncă, comportamentul, mediul familial, intelectul, caracterul, temperamentul, vârsta, factorii care influențează sau pot influența conduita lui general, concluzii care atestă la caz necesitatea aplicării în procesul individualizării judiciare a prevederilor art.70 alin.(3¹) precum și art.79 Cod penal, reținând vârsta făptuitorului la data comiterii infracțiunii drept o circumstanță excepțională în vederea stabilirii pedepsei sub limita prevăzută de lege. Astfel, instanța de apel a considerat ca legală și echitabilă stabilirea pedepsei cu închisoare inculpatului sub limita prevăzută de minimum și anume pedeapsa închisorii pe un termen de 4 ani și 6 luni.

Astfel, raportând ansamblul de împrejurări expuse supra, instanța de apel a constatat că aplicarea în privința lui Luca Daniel, ținând cont de personalitatea făptuitorului, a celei mai drastice pedepse, este lipsită de temei și nu se regăsește în circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, precum și a prevederilor art.70 alin.(31), art.79 Cod penal, impunând aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Instanța de apel a apreciat că modalitatea de executare stabilită inculpatului, este în acord cu principiul proporționalității având în vedere faptele comise, urmările produse și personalitatea inculpatului și situația familială a acestuia, în acest context, instanța de apel a notat că, pedeapsa penală are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, concretizând dezaprobarea legală și judiciară, atât în ceea ce privește fapta penală săvârșită, cât și în ceea ce privește persoana inculpatului. Pe de altă parte, pedeapsa trebuie să fie astfel individualizată încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în

viitor a săvârșirii unor fapte penale similare. Aprecierea instanței de judecată că scopul pedepsei poate fi atins și fără aplicarea imediată a acesteia, trebuie să se fundamenteze pe un complex de elemente obiective și subiective, care să conducă la concluzia că scopul pedepsei, poate fi realizat și în acest mod.

În contextul circumstanțelor expuse supra, instanța de apel a constatat că situația inculpatului permite instanței de a concluziona că dânsul nu prezintă pericol pentru societate și izolarea sa de societate nu este o măsură necesară și echitabilă în coraport cu personalitatea acestuia și fapta comisă, ținându-se cont și de faptul că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, or, pronunțarea unei hotărâri de condamnare constituie un avertisment sever pentru inculpat, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei - perioadă determinată de timp în care va fi supravegheat comportamentul inculpatului constituie o măsură adecvată care va duce la îndreptarea inculpatului, rolul de constrângere și scopul pedepsei penale putând fi realizate în această modalitate.

Instanța de apel a considerat necesar de a sublinia faptul că, dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei este o măsură legală și temeinică, aplicată în corespundere deplină cu condițiile stabilite la art. 90 Cod penal și care în esență oferă un sistem de garanții sub aspectul eficienței și poartă o severitate accentuată de natură să exprime un tratament adecvat lui Luca Daniel și să garanteze resocializarea sa viitoare pozitivă, scopul pedepsei fiind atins și fără condamnarea dânsului la o pedeapsă privativă de libertate.

5.1. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul, Scutelnic Cătălin, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate în latura penală, în partea stabilirii pedepsei în privința inculpatului Luca Daniel și dispunerea rejudecării cauzei penale în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului procurorul a indicat că instanța de apel în mod corect a calificat acțiunile lui Luca Daniel în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, fapt în temeiul căruia în această parte decizia nu este contestată;

Consideră greșită soluția instanței de judecată cu privire la pedeapsa numită lui Luca Daniel, prin urmare modalitatea de motivare a soluției pe cauza dată fără a constata careva temeiuri legale privind aplicarea unei pedepse în derogare de la principiile procesual penale, denotă faptul că instanța de apel a pronunțat o soluție eronată, prin ce se constată că s-a aplicat pedeapsa greșit individualizată contrar prevederilor legale, fapt care se regăsește în dispoziția pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În susținerea poziției sale recurentul a indicat că:

- instanța de apel în mod eronat a interpretat și aplicat pe caz prevederile art. 75 Cod penal și la alegerea și aplicarea pedepsei numite lui Luca Daniel nu a ținut cont de circumstanțele prezentei cauze penale și consecințele survenite, în special și acel impact al faptei avut loc asupra părții vătămate;

- instanța de apel a constatat în mod eronat oportunitatea diminuării pedepsei aplicate spre minimul sancțiunii, care va asigura atingerea scopurilor prevăzute de art. 61 Cod penal;

- inculpații au utilizat violența fizică în privința părții vătămate pentru ai înfrânge rezistența opusă, or aceste circumstanțe dovedesc că inculpații, inclusiv și Luca Daniel au acționat cu discernământ și cu intenție directă la săvârșirea infracțiunii, ba mai mult că fapta a fost bine gândită și din timp planificată, inclusiv prin alegerea locului unde urma să fie comisă, modului, metodei și obiectelor folosite la realizarea faptei infracționale;

- în prezenta cauză, instanța de apel nu s-a condus de dispoziția art. 75 alin. (1) Cod penal, de asemenea, și în mod defectuos a aplicat și prevederile art. 79 Cod penal, diminuând pedeapsa sub limita minimă a sancțiunii normei penale de comiterea căreia a fost recunoscut vinovat Luca Daniel, astfel, în aplicarea acestei norme penale, instanța de apel a invocat ca circumstanță excepțională doar „vârsta inculpatului la data comiterii infracțiunii”;

- analizând motivele expuse în decizia recurată denotă că instanța de apel se contrazice pe sine, or în pct. 40 al acestei decizii a indicat că „săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională”. Prin introducerea în textul art. 79 alin. (1) Cod penal a noțiunii conform căreia vârsta persoanelor cuprinsă între 18 și 21 de ani „poate” fi apreciată ca circumstanță excepțională, de către legiuitor s-a impus obligația instanței de a motiva aprecierea vârstei ca atare circumstanță și s-a exclus obligația instanței de a considera acest aspect ca unul obligatoriu. Această motivare impusă instanțelor de judecată la aplicarea pe caz a prevederilor art. 79 Cod penal, impune necesitatea de a constata circumstanțe ale personalității inculpatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii;

- acel motiv adus de către instanță conform căruia a „reținut suplimentar și calitățile fizice și psihice ale celui vinovat manifestate prin fapta comisă...” este total lipsit de o motivare logică, cel puțin din considerentele ca inculpatul Luca Daniel s-a sustras a se prezenta în instanța de apel, iar cauza penală a fost examinată în lipsa sa. Prin urmare, această afirmație a instanței cu privire la „calitățile fizice și psihice” ale inculpatului denotă caracterul formal al soluției

dispuse cel puțin din considerente că instanța nici nu l-a văzut pe Luca Daniel ca să aprecieze aceste calități ale dânsului, mai mult ca atât ca să le rețină în motivarea acelor circumstanțe excepționale invocate;

- instanța de apel, diminuând pedeapsa stabilită lui Luca Daniel nu a ținut cont de coraportul circumstanțelor atenuante (care lipsesc pe caz) și celor agravante stabilite, precum și de faptul că pedeapsa redusă până la minimul prevăzut de sancțiune se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art. 76 Cod penal;

- pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de apel nu au intervenit careva circumstanțe ce ar combate motivele aduse de procuror invocate la individualizarea pedepsei propuse a fi numite și prin urmare, instanța de apel nu avea careva teme de a respinge aceste argumente;

- pe caz instanțele de judecată au admis acea dubla valență la interpretarea unora și aceluiași circumstanțe atenuante, având în vedere că a interpretat acele circumstanțe atenuante identificate atât la diminuarea pedepsei cât și la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal;

- instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legale și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către procuror în apel, din ce reiese că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce echivalează conform prevederilor art. 435 Cod de procedură penală cu nerezolvarea fondului apelului, din care considerente decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 decembrie 2021, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a constatat că:

- modalitatea de motivare a soluției a dat dovadă că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 și 417 Cod de procedură penală, instanța neexpunându-se asupra argumentelor părții acuzării, fiind lăsate fără apreciere;

- instanța de apel n-a examinat cauza în raport cu învinuirea adusă inculpatului conform rechizitoriului, n-a clarificat unele momente esențiale din învinuire, or constatarea faptei nu corespunde cu rechizitoriu, or la pct. 16 din decizia instanței de apel aceasta constată aceeași faptă ca și prima instanță indicând că *„în timp ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca*

Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual", pe când în rechizitoriu este indicat că „...primind răspunsul negativ, Luca Daniel aplicând forța și constrângerea fizică manifestată prin ținerea de mâni și aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele peste corp și cap în scopul satisfacerii poftei sexuale au dezbrăcat-o pe aceasta și au întreținut câte un raport sexual forțat fiecare" (f. d. 86, vol. II). Ca în final instanța de apel să îl condamne pe inculpatul Luca Daniel în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, fără a-și argumenta soluția;

- instanța de apel a evitat să aprecieze probele existente la dosar conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, la pct. 18-20 din decizie descrie probele, însă fără a fi evaluate și fără a fi ajustate la fapta imputată în rechizitoriu;

- toată motivarea instanței de apel privind vinovăția inculpatului Luca Daniel constă în trimiterea la toate actele din dosar și enumerarea acestora fără a face o analiză a admisibilității acestora. Astfel, este vădit neîntemeiată aprecierea unilaterală a declarațiilor părților fără a aprecia în ansamblu toate probele;

- instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță, învinuirea adusă inculpatului și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate;

- instanța de apel la examinarea apelului în partea stabilirii pedepsei, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, menționând că aplicarea în privința lui Luca Daniel, ținând cont de personalitatea făptuitorului, a celei mai drastice pedepse, este lipsită de temei și nu se regăsește în circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, precum și a prevederilor art. 70 alin. (3¹), 79 Cod penal, impunând aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal. Prin urmare, instanța de apel nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 61 Cod penal, nemotivându-și soluția în acest sens;

- instanța de apel nu a dat răspuns la argumentele procurorului din apel privind blândețea pedepsei, în raport cu personalitatea inculpatului, circumstanțele cauzei, or, inculpatul Luca Daniel prin plasarea cuțitului la gâtul părții vătămate și prin amenințarea că o va omorî, a înfrânt capacitatea ei de a se apăra și respinge violența exprimată de el;

- argumentul adus de către instanța de apel conform căruia a „reținut suplimentar și calitățile fizice și psihice ale celui vinovat manifestate prin fapta comisă...” este total lipsit de o motivare logică, cel puțin din considerentele ca inculpatul Luca Daniel s-a sustras a se prezenta în instanța de apel, iar cauza penală a fost examinată în lipsa sa. Prin urmare, această afirmație a instanței de apel cu privire la „calitățile fizice și psihice” ale inculpatului denotă caracterul formal al soluției dispuse cel puțin din considerente că instanța nici nu l-a văzut pe

inculpatul Luca Daniel ca să aprecieze aceste calități ale dânsului, mai mult ca atât ca să le rețină în motivarea acelor circumstanțe excepționale invocate;

7. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022 a fost admis apelul procurorului, casată integral sentința și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia:

Luca Daniel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Codul penal la 6 (șase) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a respins cererea de încasare a cheltuielilor de judecată.

7.1 Rejudecând cauza, instanța de apel, în conformitate cu prevederile art.414 alin. (1)-(2) și art.415 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală, a considerat că instanța de fond la adoptarea sentinței contestate incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, astfel, eronat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatul Luca Daniel urmează a fi reîncadrate din art. 171 alin.(2) lit. c) Codul penal în art.art.27, 171 alin.(2) lit. c) Codul penal, după semnele constitutive *tentativa la raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei de două persoane*, or acțiunile inculpatului Luca Daniel urmau a fi calificate în conformitate cu prevederile art.171 alin.(2) lit. c) Codul penal - conform semnelor: *viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, acțiune săvârșită de două persoane*.

Deși cauza a fost examinată în lipsa inculpatului Luca Daniel, ultimul fiind anunțat în căutare potrivit prevederilor art.321 a CPP (dosar de căutare 2021240044), *instanța de apel verificând declarațiile acestuia date în instanța de fond (f.d.182, Vol.II) și indiferent de faptul că nu își recunoaște vina, vinovăția acestuia a fost probată integral prin următoarele mijloace de probă prezentate de către procuror care fiind pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi:*

- *declarațiile părții vătămate Xxxxxx, date în instanța de fond și date citirii în instanța de apel, (f.d.179-180, vol. II);*

- *declarațiile martorului Xxxxxx ,date în instanța de fond și date citirii în instanța de apel, (f.d.181, vol. II);*

- *procesul-verbal de consemnare a plângerii depuse de către Xxxxxx (f.d.2,Vol. I);*

- *înștiințarea 902 (f.d.3, Vol. I);*

- *procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 26.01.2013, unde este descris locul unde s-au comis acțiunile descrise în învinuire și anume gospodăria lui Xxxxxx din satul Xxxxxx, raionul Xxxxxx (f.d. 8 Vol. I);*

- *raportul de expertiză medico-legală nr. 08 din 28.01.2013, unde este menționat în concluzii că la Xxxxxx echimozele în jurul ambilor ochi au putut*

surveni în urma loviturilor cu un obiect dur contondent, posibil la timpul și împrejurările indicate și se califică ca vătămări corporale neînsemnate care nu aduc prejudiciu sănătății. La examinarea biologică în frotiurile cu conținut vaginal de la Xxxxxx spermatozoizi nu au fost depistați (f.d. 53 Vol. I).

- *procesul-verbal de audiere a lui Cornescu Ion în calitate de învinuit* (f.d.107-107, Vol.I);

- *procesul-verbal de confruntare între Cornescu Ion și Xxxxxx* (f.d.192, Vol. I);

- *procesul-verbal de confruntare între Luca Daniel și Xxxxxx* (f.d.28, Vol. I);

- *ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Cornescu Ion* (f.d.11-12, Vol. II).

În urma cercetărilor probelor menționate supra, instanța de apel **a constatat** cu certitudine că, Luca Daniel la 25.01.2013, în jurul orei 23:00, prin înțelegerea prealabilă și în coautorat cu o persoană în privință căruia cauza a fost disjunctă, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, au intrat în locuința lui, Xxxxxx Xxxxxx, situată în s. Xxxxxx, r. Xxxxxx, unde se afla concubina acestuia, Xxxxxx și i-au propus acesteia să întrețină un raport sexual. Primind răspunsul negativ, persoană în privință căruia cauza a fost disjunctă și Luca Daniel aplicând forța și constrângerea fizică manifestată prin ținerea de mâini și aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele peste corp și cap în scopul satisfacerii poftei sexuale au dezbrăcat-o pe aceasta și au întreținut câte un raport sexual forțat fiecare. În rezultatul aplicării violenței fizice de către persoană în privință căruia cauza a fost disjunctă și Luca Daniel lui Xxxxxx i-au fost cauzate echimoze în jurul ambilor ochi ce se califică conform raportului de expertiză medico-legală nr. 08.din 05.03.2013 ca vătămări corporale neînsemnate.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Luca Daniel a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal — *viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică acțiune săvârșită de două persoane.*

Examinând semnele subiective și obiective a infracțiunii imputate, instanța de apel a menționat că *obiectul juridic special* al violului are, de cele mai dese ori, un caracter complex, constând din: 1) *obiectul juridic principal* - relațiile sociale cu privire la inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală a persoanei; 2) *obiectul juridic secundar* - relațiile sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea sau viața persoanei. *Latura obiectivă* a infracțiunii analizate se exprimă în fapta prejudiciabilă, concretizată în acțiuni de două tipuri: 1) acțiunea principală: raportul sexual; 2) acțiunea adiacentă exprimată în oricare din următoarele trei modalități: a) constrângerea fizică; b) constrângerea psihică; c) profitarea de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Latura obiectivă a violului este întregită numai atunci când acțiunea principală este însoțită de acțiunea adiacentă în oricare din modalitățile sale.

Raportând temeiul de fapt la cel juridic a infracțiunii imputate inculpatului Luca Daniel, instanța de apel a concluzionat atât prezența semnelor obiective - obiectul juridic special cât și cel material, precum și a faptei prejudiciabile, cât și a semnelor subiective realizarea prin vinovăție sub intenție directă, subiectul infracțiunii întrunind calitatea de vârstă și responsabilitate.

Instanța de apel a reținut că violul săvârșit de 2 sau mai multe persoane în redacția art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, atestă următoarele situații: 1) săvârșirea violului în coautorat 2) săvârșirea violului de către o persoană care posedă semnele subiectului infracțiunii, în comun cu o persoană care nu posedă aceste semne; 3) săvârșirea violului de către o persoană care posedă semnele subiectului infracțiunii, prin intermediul unei persoane care nu posedă aceste semne. Ca viol săvârșit de două sau mai multe persoane sunt calificate nu doar acțiunile persoanelor care au săvârșit raportul sexual, dar și acțiunile persoanelor care, prin aplicarea constrângerii fizice sau psihice față de victimă, au făcut posibilă săvârșirea acestuia. În acest context, este posibil ca una din persoanele, care săvârșește infracțiunea prevăzută la art.171 Cod penal, să aplice constrângerea fizică sau psihică nu în paralel cu raportul sexual, realizat de o altă persoană, dar înainte de o asemenea acțiune. Prin urmare sub aspect de calificare infracțională, fapta trebuie calificată conform lit. c) alin.(2) art.171 Cod penal, fapta persoanei care aplică constrângerea fizică sau psihică nemijlocit înainte ca cealaltă persoană să realizeze raportul sexual.

În condițiile de drept descrise, instanța de apel a conchis că la caz realizarea faptei infracționale a fost consumată prin aplicarea loviturilor lui Xxxxxx în scopul constrângerii fizice pentru a întreține un raport sexual cu aceasta, totodată în timp ce o altă persoană întreținea un raport sexual cu Xxxxxx, iar Luca Daniel își scotea hainele, acțiunile acestuia au fost întrerupte de zgomotul porții, din care motiv nu și-a realizat acțiunile cu caracter sexual

Deci, prin acțiunile precedente ale unuia dintre făptuitori se contribuie la realizarea ulterioară de către un alt făptuitor a activității infracționale. Datorită acestui fapt, o parte a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art.171 Cod penal - constrângerea fizică sau psihică - se realizează prin eforturile comune ale celor două sau mai multe persoane care săvârșesc infracțiunea.

Totodată, instanța de apel a menționat că săvârșirii faptei infracționale imputate inculpatului Luca Daniel coroborează cu declarațiile părții vătămate Xxxxxx care a declarat instanței că Luca Daniel a lovit-o cu pumnii în cap, Victor a întreținut un raport sexual cu ea contrar voinței sale, iar Luca Daniel nu a reușit să întrețină cu ea raport sexual, procesul-verbal de cercetare la fața locului din

26.01.2013, este descris locul unde s-au comis acțiunile descrise în învinuire și anume gospodăria lui Xxxxxx din satul Xxxxxx, raionul Xxxxxx precum și raportul de expertiză medico-legală nr. 08 din 28.01.2013.

La individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.7,61,75 Codul penal și anume de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acestora, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

De asemenea, instanța de apel, la stabilirea pedepsei a luat în considerație, că fapta infracțională din 25.01.2013 a fost comisă de către inculpat la vârstă de 20 ani, aceasta face parte din categoria infracțiunilor grave, personalitatea inculpatului, ca acesta la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, este căsătorit, are trei copii minori la întreținere, fiind reținut suplimentar și calitățile fizice și psihice ale celui vinovat manifestate prin fapta comisă, în perioada premergătoare săvârșirii faptei prejudiciabile și după săvârșirea acesteia.

Din considerentele expuse, instanța de apel a concluzionat că la caz sunt aplicabile prevederile art.70 alin.(3¹) și art.79 Cod penal, reținând vârsta făptuitorului la data comiterii infracțiunii drept o circumstanță excepțională în vederea stabilirii pedepsei aproape de limita prevăzută de lege. Astfel, instanța de apel considerând ca legală și echitabilă stabilirea pedepsei cu închisoare inculpatului pe un termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel a reținut că pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât de către condamnat, precum, și de alte persoane fără executarea reală a pedepsei. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră sau prea blândă generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Totodată, a considerat că anume această pedeapsă este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalitatea inculpatului.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondate motivele invocate în apelul procurorului ce vizează încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 265 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, suportate de stat la efectuarea raportului de expertiză judiciară, menționând că:

- conform art. 143 alin.(1), pct. 2) Codul de procedură penală, *expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cazurilor când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză;*

- conform prevederilor articolului 229 alin.(1), (3) și (7) Codul de procedură penală, conectate la prevederile art. 227 Codul de procedură penală, *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. În cazul condamnaților minori, pot fi obligați la achitarea cheltuielilor judiciare părinții sau tutorii minorului condamnat dacă se constată că ei au avut neajunsuri serioase la îndeplinirea obligațiilor lor față de minor.*

8. Împotriva deciziei instanței de apel recursuri ordinare declară avocații Sergiu Cotruța și Musteață Eugeniu în numele inculpatului Luca Daniel.

8.1 *Avocatul Sergiu Cotruța*, prin recursul declarat, invocând temeiurile de casare prevăzute la art. 427 alin. (1) pct.6), 10) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care lui Luca Daniel să-i fie stabilită o pedeapsă minimă cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea recursului indică:

- contrar art.414 și 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în cauza deferită judecării, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator;

- ținând cont de personalitatea făptuitorului Luca Daniel, că la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află și nu are antecedente penale, la locul de trai este caracterizat pozitiv, se bucură de stimă și respect în societate, fiind o persoană cu caracter liniștit, responsabil, activ, modest, , aplicarea în privința lui Luca Daniel a celei mai drastice pedepse, este lipsită de temei și nu se regăsește în circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, precum și a prevederilor art.70 alin.(3¹), art.79 Cod penal, impunând aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

8.2 *Avocatul Musteață Eugeniu*, prin recursul declarat la 15.07.2022, invocând temeiurile de casare prevăzute la art. 427 alin. (1) pct.4.), 6), 8), 10) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

- la 30.06.2022, de către Luca Daniel a fost semnat mandatul avocațial pe numele avocatului Musteață Eugeniu, seria MA nr.1635783, iar la data de

04.07.2022, avocatul Musteață Eugeniu a făcut cunoștință cu dosarul penal, inclusiv Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 13.04.2022. Având în vedere faptul că inculpatul nu a participat la dezbateri și nici la pronunțare, iar cu decizia motivată a făcut cunoștință la 04.07.2022, consideră că Luca Daniel a înaintat cerere de recurs în termen;

- reieșind din motivarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 13.04.2022, instanța a concluzionat că Luca Daniel se ascunde de prezentarea în instanță;

- neprezentarea lui Luca Daniel la ședința de judecată din 02.03.2022, s-a datorat faptului că nu a cunoscut despre ședința de judecată și nu se afla în țară, iar la 13.04.2022, acesta s-a aflat în țară, a semnat mandatul avocatului Musteață Eugeniu, însă având în vedere faptul că avocatul a fost în imposibilitatea de a se prezenta și a solicitat amânarea ședinței de judecată, nu s-a prezentat nici el;

- reieșind din art.319 alin.(1) al Cod de procedură penală, la 12.04.2022, în adresa Curții de Apel Chișinău, a parvenit o cerere din partea avocatului garantat de stat, prin care se comunică faptul că Luca Daniel nu mai dorește să fie apărat de el, iar la 12.04.2022 a parvenit o cerere de amânare din partea unui avocat ales, se conchide cel puțin că Luca Daniel a manifestat interes față de dosar, are un avocat ales și că nu dorește să fie apărat de un avocat din oficiu;

- deși, Luca Daniel a recepționat citația, acesta nu se afla în căutare, dar nici nu a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței;

- instanța de apel nu a prezentat argumente plauzibile și pertinente în baza cărora a trecut la examinarea cauzei în lipsa inculpatului și a apărătorului ales;

- pe lângă faptul că instanța de apel a examinat cauza în lipsa inculpatului Luca Daniel, instanța de apel nici nu a cercetat declarațiile acestuia, oferite în cadrul urmăririi penale și în instanței de fond, deși instanța de apel face trimitere în motivarea deciziei la declarațiile inculpatului Luca Daniel, reieșind din Procesul verbal al ședinței de judecată din data de 13.04.2022, o astfel de probă nu a fost cercetată, astfel instanța de apel și-a motivat soluția în baza unei probe care nu a fost cercetată;

- instanța de apel a reținut și cercetat procesul-verbal de confruntare între Luca Daniel și Xxxxxx, care a fost recunoscut nul de către instanța de fond deoarece la această acțiune de urmărire penală nu a fost asistat de către un avocat;

- instanța de apel a făcut mențiuni cu privire la declarațiile inculpatului, oferite anterior, atragem atenția că instanța de apel nu s-a expus sub nici o formă asupra declarațiilor inculpatului Luca Daniel, potrivit cărora la etapa de urmărire penală a fost bătut de către ofițerii de poliției și a depus declarațiile fiind cu punga în cap (f.d.182, Vol.1);

- la pct.12 din decizie, instanța de apel conferă o proprie apreciere a probelor, care ar confirma vinovăția inculpatului Luca Daniel, în comiterea infracțiunii

prevăzute de art.172 alin.(2) lit.c) Cod penal, bazându-se în mare parte pe declarațiile contradictorii ale cet. Xxxxxx, declarații care nu au fost susținute de alte probe, iar decizia instanței de apel a preluat circumstanțele de fapt mot a mot din rechizitoriu și le-adat „o nouă apreciere”;

- poziția părții acuzării a fost una duplicitară în raport cu persoanele învinuite, în acest sens, facem trimitere la Ordonanța procurorului în Procuratura r-lui Nisporeni, Teodor Diaconu, din 20.02.2019, prin care a fost scos de sub urmărire penală Cornescu Ion;

- declarațiile părții vătămate, Xxxxxx, au fost date în limba de stat, pe care acesta a declarat că o posedă și dorește se să facă declarații în limba de stat, iar în cadrul ședinței de judecată s-a constatat că acesta nu cunoaște limba de stat și a solicitat interpret. Fiind întrebată cum a depus declarații la etapa de urmărire penală, aceasta a menționat că ofițerul de urmărire penală vorbea în limba de stat și în limba rusă. Prin urmare, în astfel de circumstanțe, toate probele obținute, cu participarea părții vătămate, inclusiv procesul verbal de audiere, în temeiul art.251 al Cod de procedură penală, sunt nule, deoarece ofițerul de urmărire penală nu poate substitui translatorul și el nu poartă răspundere pentru traducere intenționat falsă;

- pe lângă faptul că judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea lui era obligatorie, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, adică au fost reiterate circumstanțele de fapt invocate în rechizitoriu, fără a le corobora cu probele administrate. De asemenea, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, deoarece pus la baza deciziei probe necercetate de instanță și probe nule de drept, iar faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- la stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a ținut cont că inculpatul nu are antecedente penale, nu a fost anterior condamnat, are la întreținere 3 copii comuni cu soția și un copil al soției din căsătoria anterioară, are la întreținere ambii părinți care sunt pensionari și bolnavi, la locul de trai se caracterizează pozitiv, se bucură de stimă, muncește peste hotarele țării (103, 104 Vol.II);

- ținând cont de faptul că în speță nu a fost aplicată o pedeapsă mai blândă, de altă categorie sau nu a fost scutit de o pedeapsa complementară obligatorie, instanța de apel urma să aplice o pedeapsă cu limita minimă, or pedeapsa pentru infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit.c) Cod penal, prevede închisoare de la 5 la 12 ani, se conchide că pedeapsa urma să fie stabilită sub 5 ani de închisoare, în aceste circumstanțe, era posibilă aplicarea prevederilor art.90 al Cod penal;

- odată ce instanța de apel a ajuns la concluzia de a aplica prevederile art.79 Cod penal, ca urmare a cumulului de circumstanțe atenuante și că inculpatul nu avea vârsta de 21 ani, iar de la data presupusei fapte a trecut 9 ani, consideră că nu

este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită cu închisoare.

9. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul Pavel Guțan, a depus referință asupra recursurilor declarate, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiat recursul declarat de către avocatul Cotruța Sergiu în numele inculpatului, iar recursul declarat de către avocatul Musteață Eugeniu în numele inculpatului la 15 iulie 2022, ca fiind depus peste termen.

10. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora, din următoarele considerente:

10.1 *Referitor la recursul declarat de către avocatul Cotruța Sergiu în numele inculpatului Luca Daniel.*

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art.424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect Legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul cererii de recurs declarat de către avocatul Cotruța Sergiu, Colegiul penal atestă că avocatul inculpatului a invocat în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1), pct. 6) 10) și 12) Cod de procedură penală, însă Colegiul penal a stabilit că invocarea temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1), pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, nu a fost completată cu argumente și motive corespunzătoare temeiurilor respective.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal apreciază că recursul în respectiva parte este unul declarativ și pur și simplu formal, și nu va examina cauza prin prisma pretinselor erori întrucât instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele Legii. Astfel, instanța nu are competența de a completa din oficiu un recurs nemotivat.

În continuare, instanța de recurs, analizând cele invocate în cererea de recurs, a constatat că recurentul invocă dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului,

considerând că instanța de apel i-a aplicat acestuia o pedeapsă prea aspră, fără a ține cont de principiul individualizării pedepsei, alegerii care cad sub incidența temeiurilor prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate, în raport cu argumentele invocate, Colegiul penal atestă că motivele invocate de recurent în argumentarea recursului nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Cu referire la criticele avansate în privința modalității de individualizare a pedepsei, Colegiul penal menționează, că potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să-i fie aplicată o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reține, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înlătuiească acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Se reține că, sancțiunea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2), lit. c) Cod penal, pentru care a fost recunoscut vinovat inculpatul, prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 12 ani.

Potrivit prevederilor art.70 (3¹) Cod penal – *la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei*

se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

Prin urmare noile limite pentru pedeapsa cu închisoare la infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2), lit. c) Cod penal, raportat la articolul menționat supra sunt: de la 5 ani până la 8 ani.

Iar potrivit art.79 alin.(1) Cod penal – ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională.

În speță, la stabilirea pedepsei inculpatului Luca Daniel, instanța de apel a luat în considerație, că fapta infracțională din 25.01.2013 a fost comisă de către inculpat la vârsta de 20 ani, că aceasta face parte din categoria infracțiunilor grave, de personalitatea inculpatului, ca acesta la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, este căsătorit, are trei copii minori la întreținere,

Din considerentele expuse, instanța de apel corect a concluzionat că la caz sunt aplicabile prevederile art.70 alin.(3¹) și art.79 Cod penal, reținând vârsta făptuitorului la data comiterii infracțiunii drept o circumstanță excepțională în vederea stabilirii pedepsei aproape de limita prevăzută de lege.

Prin urmare, se constată că în privința inculpatului Luca Daniel, instanța de apel a stabilit corect limitele noi de pedeapsă, stabilindu-i o pedeapsă echitabilă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis,or, anume această pedeapsă este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat și totodată aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalitatea inculpatului.

În această ordine de idei, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiate solicitarea recurentului, cu privire la stabilirea unei pedepse minime și aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Cu titlu de concluzie, Colegiul penal atestă că alegațiile recurentului privind asprimea pedepsei aplicate de către instanța de apel, sunt vădit neîntemeiate, or în cuprinsul deciziei instanței de apel au fost expuse deja raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării părții apărării de a-i stabili inculpatului o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate.

Colegiul penal consideră că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor Legii penale, iar pedeapsa aplicată infractorului este echitabilă, raportat la scopul urmărit de legislator în art.61 Cod penal, care îl va descuraja pe inculpat de a comite pe viitor fapte infracționale, care sunt supuse răspunderii penale.

Generalizând cele expuse, instanța de recurs consideră, că n-a fost constatată prezența în speța examinată a unor erori ce ar servi drept temei de implicare în sensul casării deciziei contestate în partea stabilirii pedepsei.

Instanța de recurs mai notează și faptul că, din analiza deciziei recurate a stabilit că argumentele indicate, în esență au fost abordare în decizia instanței de apel, care la examinarea cauzei a respectat prevederile art.art.414 alin.(1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor problemelor esențiale invocate în speță, cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția, motivare pe care instanța de recurs ordinar o însușește integral reieșind din temeinicia acesteia, acțiune ce este conformă practicii CtEDO, expuse inclusiv în pct.37 a hotărârii Albert c. România din 16.02.2010.

În acest context, Colegiul penal consideră că, în prezenta speță nu s-au reținut careva erori de drept, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate, motiv din care se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de către avocatul Sergiu Cotruța în numele inculpatului Luca Daniel, ca fiind vădit neîntemeiat.

10.2. Referitor la recursul declarat de avocatul Musteață Eugeniu în numele inculpatului Luca Daniel.

Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei se constată că avocatul Musteață Eugeniu în numele inculpatului a depus recursul ordinar la 15.07.2022, prin intermediul poștei electronice al Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție, acesta fiind înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 18.07.2022.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

Din actele cauzei se constată că;

- inculpatul fiind citat legal, conform avizului de recepție (f.d.69, v.3) la ședința de judecată din 13.04 2022, ziua pronunțării dispozitivului deciziei, ultimul nu s-a prezentat, din motive necunoscute, fiind prezent doar avocatul acestuia Cotruța Sergiu, care a fost înștiințat că decizia motivată va fi pronunțată la 25.05.2022 . La 02.06.2022 avocatul Cotruța Sergiu primește, contra semnătură, decizia motivată din 13.04.2022 (f.d.94, v.3);

- la 30.06.2022 avocatul Mereuță Eugeniu este împuternicit de către inculpatul Luca Daniel, conform mandatului (f.d.98, v.3), sa-i apere interesele în instanța de judecată, adică, după 25.05.2022, ziua când a fost pronunțată decizia motivată din 13.04.2022. Prin urmare termenul de declarare a recursului împotriva deciziei din 13.04.2022, pronunțată integral la 25.05.2022, **expiră la 27 06 2022**. pe când recursul a fost expediat instanței de recurs abia la 15.07.2022, astfel fiind depășit termenul,prevăzut de lege, de 30 de zile pentru declararea acestuia. Or, avocatul a avut posibilitatea reală de a încheia contract de acordare a asistenței juridice inculpatului și a depune recurs ordinar în termenul stabilit de lege.

Totodată, instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, hotărârile fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se

prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută de dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat de avocatul Mereuță Eugeniu în numele inculpatului, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

11. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 2) și 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui Luca Daniel XXXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat al avocatului Sergiu Cotruța în numele inculpatului și ca depus peste termen al avocatul Musteață Eugeniu în numele inculpatului.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 08 decembrie 2022.

Președinte

Liliana Catan

Judecător

Ion Guzun

Judecător

Victor Boico